

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXXI. (25)

No. (štev.) 7

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

17. februarja 1972

ZDA in Kitajska

Severnoameriški predsednik Richard Nixon je na poti v Peking. Iz ZDA je odletel na tihomorsko otočje Havaj, kjer ima namen zadržati se dva dni, nato nadaljevati polet na otoček Guam, kjer namerava ostati en dan, od tam pa naravnost v Peking.

Ko je lansko leto Nixon objavil, da ima namen potovati v Peking, je iznenadil s svojo novico ves svet. Dasi vzdržujejo z rdečo Kitajsko diplomatske stike že druge velike zahodne sile, med njimi Anglija in Francija, je ob Nixonovem sporočilu izgledalo, kakor da se bo nekaj velikega zgodilo na mednarodnem političnem pozorišču šele sedaj, ko ZDA odhajajo čez Tih ocean h Kitajski na obisk.

Država z najštevilnejšim prebivalstvom na svetu, ki je podvrženo železni disciplini (tak vtis ima zunanji svet, ki prebira redke cenzurirane novice iz Kitajske), njeno staro, orientalsko zagonečno komunistično vodstvo in poredak odmev atomske eksplozije z nepreglednih kitajskih puščav, vse to je pekingska propaganda spretno kombinirala, da je o komunistični Kitajski ustvarila v zunanjem svetu podobo, da je treba to azijsko državo smatrati za velesilo v modernem pomenu besede.

Dejstva kažejo drugačno sliko in je nemogoče dokazati, da bi bilo treba že sedaj, če sploh kdaj v bližnji bodočnosti, postaviti Kitajsko v isto vrsto z bivšimi tremi (ZDA, Anglijo in ZSSR), danes pa še manj n. pr. z Zahodno Evropo, z napredno Indijo in že v nekaj desetletjih, če bo tako napredoval, z Brazilom. In v Aziji sami se nahaja še Japonska, katero bi bilo trenutno treba po podatkih, ki jih ima svobodni svet na razpolago, smatrati za tretjo velesilo sveta.

Japonska z vsakim letom prehiteva Kitajsko. Kakor japonski kapital prodira v Vzhodno Azijo in se širi po Tihem oceanu in še čez, tako razlika v številu prebivalstva izgublja veljavo, gospodarska in politična teža Tokija pa narašča na svetovnem poprišču. Dnevi, ko je bilo mogoče Japonsko smatrati za gospodarskega velikana pa za političnega pritlikavca, se bližajo koncu. Nasprotno pa Kitajski, ki je gospodarski pritlikavec, dovoljuje igrati vlogo političnega velikana.

To anomalijo si nekateri razlagajo na ta način, da pretirano ameriško zanimanje za Kitajsko smatrajo za strateški politični maneuver, ker da Washington že računa s stvarnostjo hitrejšega naraščanja japonske gospodarske in politične moči v Aziji in na Tihem oceanu, kar vse bo časoma spremenilo Japonce za resnejše tekmece amerikancem, kakor pa so danes sovjeti. Na drugi strani pa da vodi washingtonsko politiko v Aziji strah, da ne bi kdaj prišlo do osi Tokio—Peking, s čemer bi bil severnoameriški vpliv nujno omejen samo na vzhodno polovico tihomorskega bazena.

Sedanja pretirana naklonjenost svobodnega sveta zagotovi komunistični Kitajski nezasluženi centralni položaj na svetovnem političnem pozorišču bo vsekakor pospešila japonski politični razmah. Japonski politični vodje niso brez razloga enoglasno odobrili skoraj podvojiti letošnji japonski obrambni proračun. Kadar se bo Japoncem zahotelo, jim tudi nihče ne bo mogel preprečiti spremenitve se v atomsko velesilo, ker si Tokio nikakor ne bo dovolil, da bi ostal nemočen nasproti atomski grožnji iz Pekinga.

Kitajska je velika država in je bilo objektivno vzeto, nevzdržno zadrževati jo izven Organizacije Združenih narodov na podlagi katerihkoli načel. Članica ZN je namreč tudi ZSSR, ki po istih načelih tudi ne bi spadala — in še marsikatera druga država ne — v to mednarodno organizacijo.

Toda trenutno je po mnenju mnogih svetovnih političnih strategov za Washington manj primerno dajati Kitajski prednost pred, recimo, Indijo,

KOROŠKI SLOVENCİ ZDRUŽUJEJO SVOJE SILE

OB OBČNEM ZBORU NSKS

Slovenski narod je v teku svojega obstoja pretrpel že toliko nasilij, postal take preizkušnje, kot malokateri drugi narodi, sicer večji po številu, ki pa gotovo v sebi niso imele toliko življenjske sile. Posledice težkega zgodovinskega razvoja, ki smo ga prestali Slovenci, nosi naš narod še danes. Lahko trdimo, da je resnično svoboden le slovenski človek v širnem svetu, kajti v mejah našega narodnega ozemlja kljub borbam in hrepenenju ni svobode. V matični domovini Sloveniji tlači naš narod komunistični brezbožni režim. V zamejstvu, na Primorskem in Koroškem, pa narodne manjšine le s težavo živijo svoje narodno življenje, in se morajo pri državnih vladah boriti za vsako najmanjšo pravico, čeprav jim te pripadajo po naravnem in državnem pravu.

Posebno težak je položaj Koroških Slovencev, ker avstrijska vlada načrtno prezira vse obveznosti do narodne manjšine in zatira pravice slovenskega življa. Delno pa je včasih krivda tudi v neonotnem nastopanju slovenskih sil, ki se tako ločene razblinjajo in nimajo tiste moči, in seveda ne dosegajo takih uspehov, kot bi jih sicer lahko.

Trenutno se koroški Slovenci nahajajo pred težkimi problemi. Najbolj pereč in nevaren je v sedanjem položaju problem združevanja občin, ki ga vlada namerava izpeljati že v letošnjem letu. To združitve občin ogroža zlasti šolstvo v dvojezičnih krajih. Združitvi občin bo namreč sledila tudi ukinitve nižje organiziranih šol, kar vodi nujno v skrepitev pouka v slovenščini. Le skupen nastop vsega slovenskega življa na Koroškem, kateremu mora seveda pomagati ves slovenski narod doma in po svetu, more preprečiti nepopravljivo škodo in zagotoviti narodni obstoj koroških Slovencev.

OBČNI ZBOR ZDRUŽENJA

Tega so se zavedali tudi predstavniki iz vseh krajev slovenske in dvojezične Koroške, ki so se 30. januarja zbrali na občni zbor Narodnega sveta koroških Slovencev. (O tem zboru smo kratko poročali že v prejšnji številki.) Kljub temu, da je vsak izmed njih jasno povedal svoje mnenje, ki se je včasih ločilo od mnenja sosedov, so združili svoje sile v novem odboru, ki bo vodil Svet v prihodnji dobi, in sklenili tesno sodelovati v težkem času, ki prihaja nad koroške Slovence.

Nesporazum je v glavnem izhajal iz pretekle dobe delovanja Narodnega sveta (NS). Tudi v našem listu smo poročali svoj čas o zblizevanju med NS in pa vlado v Ljubljani (in posredno v Beogradu). Tem stikom, sicer dobromamernim s strani vodstva NS, je nasprotoval velik del Korošcev. Te stike je delno zagovarjal tudi dosedanj predsednik NS dr. Reginald Vospernik, ko je v svojem poročilu dejal: „Naše načelo je načelo nevmesavanja v notranje slovenske oziroma jugoslovanske zadeve, vendar smo zelo pozorni, če gre za naše narodno-politične interese.“ Dodal na je: „Prav tako pa pričakujemo, da se Slovenija ne vmešava v zadeve, ki sodijo izključno v našo pristojnost.“

Sodelovanje narodnih manjšin s matično vlado iz Ljubljane se je že večkrat izkazalo za negativno. Komunistična vlada iz Ljubljane išče le interese partije, ne glede na narodne koristi in usodo zamejskih Slovencev. To se je izkazalo na Primorskem. To so doživeli tudi koroški Slovenci. Meseca maja je bila na Koroškem delegacija

ali kar tiče npr. članstva v ZN, pred Zahodno Nemčijo in še manj pa pripustiti, da bi si pokvaril odnose, politične in gospodarske, z danes edinim pravim azijskim velikanom, Japonsko.

Toda zunanjo politiko za ZDA kujejo v Beli hiši, ne v Parizu, Londonu, Bonnu ali kje drugje.

slovenske vlade s predsednikom Kavčičem na čelu. Kot je razvidno iz tajniškega poročila na zadnjem občnem zboru, so bili „od tega obiska in nekaterih izjav predsednika koroški Slovenci nekoliko razočarani“. Prišlo je celo tako daleč, da se je „zglasila delegacija NS v tej zadevi pri generalnem konzulu in pri vladi v Ljubljani, da tam tolmači svoje stališče“.

Svoj položaj in svoje gledanje na delo NSKS je na občnem zboru obrazložil tudi dolgoletni predsednik dr. Valentin Inzko. Zagovarjal je svoje stališče in pojasnil položaj NS in koroških Slovencev za časa svojega predsedovanja. Sploh je zahteval bolj jasno svetovnopozorno politiko s strani NS.

Prav volitve pa so bile izraz volje po zedinjenju. Predstavljena je bila ena sama lista, ki je bila soglasno sprejeta. Novi predsednik NS je dr. Joško Tischler, ki je predsedoval Narodnemu svetu že od ustanovitve 1949 pa do 1960. Za podpredsednika pa sta bila izvoljena dr. Valentin Inzko in dr. Reginald Vospernik, oba bivša predsednika, tajnik pa je dipl. jur. Filip Warasch.

V uvodnem govoru je dr. Tischler med drugim poudarjal: „Kje stojimo? Mnogo se govori o toleranci in o dobrem mednarodnem in meddržavnem sosedstvu. Ta toleranca in to sosedstvo visi na tanki nitki. Mislim, da je bolj važno, da so naše slovenske pravice zapisane v dveh meddržavnih pogodbah, v senžermenski mirovni pogodbi po prvi vojni in v avstrijski državni pogodbi iz leta 1955. Ta določila so del avstrijske ustave in ustava ima večjo težo kot besede o toleranci. Avstrijska ustava nam zagotavlja poseben položaj v državi. Iz tega svojstvenega položaja izvira tudi dolžnost Avstrije, da nas v naši življenjski borbi moralno in materialno podpre. Zato se bomo na deželno in državno oblast obrnili in obračali ponovno in odločno, da nam to, kar je zapisano v državni ustavi.“

Ko pa je vse koroške Slovence pozival k sodelovanju, je dejal: „Ne moramo in tudi smemo od maloštevilnih idealistov zahtevati, da žrtvujejo svoje delo in še svoje šilinge za narodno bit nas vseh. Ne poznam osebe, ki bi si s slovenskim kulturnim ali političnim delom zaslužila premoženje. Zaradi tega se bomo tudi osebno obrnili in vsakega nosameznega koroškega Slovenca, da da tudi za naš narodni obstoj primeren prispevek. Le tedaj se bo tudi vsak poseznik zavedal, da je tudi del celote, če bo k tej celoti prispeval.“

RESOLUCIJA O ZDRUŽEVANJU OBČIN

Z občnega zbora so prisotni delegati poslali koroški deželni vladi in deželnemu glavarju Hansu Simi tudi sledečo resolucijo, ki tiče združevanja občin. Resolucija glasi:

Celovec-Klagenfurt, dne 30. 1. 1972. Koroški deželni vladi in r. g. deželnemu glavarju Hansu Simi Celovec-Klagenfurt

Navzoči delegati Narodnega sveta koroških Slovencev so se bavili na občnem zboru, ki se je vršil dne 30. 1. 1972 v Mohorjevi hiši v Celovcu med drugim tudi s spremembo strukture občin na Koroškem in sprejeli soglasno sledeči sklep:

Prvi, predvsem pa najnovejši osnutek o novi ureditvi strukture občin na Koroškem — o tem zadnjem smo zvedeli brezdomno močno prizadeta narodna skupnost iz dnevnega časopisa — predstavlja politično dejstvo, ki nas koroške Slovence bistveno prizadene, kot to predstavljajo načrtovane združitve občin na primerih Bilčovs, Sele, Slovenj, Plafberk, Globasnica, Bistrica na Žilji itd. Zato zahtevamo:

1. Če je potrebno združiti občine, ki so dvojezične po manjšinskem šolskem zakonu z dne 19. marca 1959 in po koroškem deželnem zakonu z dne

Poder y oposición en Chile

Más de un año después de haber otorgado al presidente Allende todas las facilidades para subir al poder y efectuar la socialización de numerosas industrias, la Democracia Cristiana se va dando cuenta que la Unidad Popular no tiene la intención de pararse y que quiere a toda costa llevar a cabo su programa: implantar el marxismo en el país.

Por ello, la Democracia Cristiana han adoptado con mayor firmeza una actitud opositorista.

Proximamente se presentara en el Congreso el proyecto de Cámara única. La Democracia Cristiana no podrá, como tampoco el Partido Nacional, aceptar esta Asamblea única revolucionaria, por lo que cabe esperar una negativa del Parlamento, al mismo tiempo que el poder, excitando a sus partidarios, intentará crear un clima de guerra civil.

Allende tiene necesidad de dramatizar la situación, incluso de provocar incidentes para intentar triunfar en la operación del referéndum mediante el cual cuenta acabar con el conflicto entre el Parlamento y el Ejecutivo, ahogando al primero para reemplazarlo por una Cámara que coincida con sus deseos.

Para mantenerse contra viento y marea el gobierno no dejará de utilizar todas las armas. La oposición —mayoría— debe saberlo y prepararse en consecuencia.

Oblast in opozicija v Čilu

Leto dni potem, ko je dala predsedniku Allendeju vse ugodnosti, da je prevzel oblast in pričel izvajati socializacijo številnih industrij, se krščanska demokracija zaveda, da ljudsko združenje nima namena ustaviti se, temveč skuša za vsako ceno izvesti svoj program: vzpostavitev marksizma v državi.

Zato je krščanska demokracija bolj trdno zavzela opozicionalno stališče. Kmalu bo v Kongresu predložen zakonski osnutek o eni sami kongresni zbornici. Krščanska demokracija ne bo mogla, kakor tudi ne Narodna stranka, sprejeti to edino revolucionarno zbornico, zaradi česar je pričakovati odklonilno stališče parlamenta, medtem ko bo vlada po svojih pristaših skušala zbuditi vzdušje državljanske vojske.

Allende potrebuje dramatizirati položaj. Povzroča celo nered in nemire, da bi zmagal v referendumu, potem katerega upa zaključiti nasprotje med parlamentom in vlado. Parlament bo skušal zadržati in ga zamenjati z eno samo zbornico, ki bo soglašala z njegovimi željami.

Da se ohrani na oblasti, bo vlada segla po vsakršnem orožju. Večinska opozicija se mora tega zavedati in mora biti na to pripravljena.

10. julija 1959 s pripadajočimi šolskimi območji, s takimi občinami, ki so enojezične, je treba določiti status dvojezičnosti, prav tako za novi nastajajoči občinski center. To velja za vse obveznosti, ki sledijo iz državne pogodbe. Taki primerj so predvsem Vetrinj — Celovec, Marija na Žilji — Beljak, Hodišče-Skofiče — Marija na Otoku, občine spodnje Žilje — Šmohor, kakor Radiše — Žrelec. Načelno pa naj bi se združevale le občine na področju ozemlja, ki ga označuje šolski zakon.

2. Nadvse problematično je združevanje razmeroma močno slovensko govorečih občin, z mestnimi, oziroma večjimi centri, ki so danes pretežno ali skoraj docela nemško govoreči. To velja predvsem za načrte o združevanju občin pri Velikovcu, Borovljah, Vrbi in Podklostru. Tukaj bi bilo nujno potrebno skrbeti za to, da se celotna etnična slika v tej novo nastajajoči občini ne popači ali odtuj v škodo slovenske narodnostne skupnosti.

3. V ostalem pa so pri občnem zboru Narodnega sveta koroških Slovencev

navzoči delegati mnenja, da je treba v tako važnih odločitvah, kot je to vprašanje strukture občin in v bodoče sprememba šolskih okolišev, pritegniti zastopstvo koroških Slovencev, saj je to deklarirano načelo avstrijske zvezne in koroške deželne politike, ne storiti nobenih odločitev, ki se tičejo bistveno slovenske narodne skupnosti, brez njenih pripadnikov.

Občni zbor Vas, spoštovanj gospod deželni glavar, torej naproša, da upoštevate umestne in konkretne ugovore Narodnega sveta koroških Slovencev še pred izglasovanjem zakona.

Za Narodni svet koroških Slovencev:

dr. Joško Tischler, l. r.
predsednik
Filip Warasch, l. r.
tajnik

V vednost:

1. g. zveznemu kanclerju dr. Brumu Kreiskyju.
2. g. zveznemu ministru za notranje zadeve Ottonu Röscheru.

Delavci še naprej na tuje

ISKANJE OČIVIDNIH RAZLOGOV

Ob pripravljanju in izvajanju srednjeročnega načrta socialnega in gospodarskega razvoja za Jugoslavijo, ki poteka v dobi 1971—1975, so jugoslovanski oblastniki ponovno naleteli na problem delavcev, ki so zaposleni v tujini.

Vprašanje je precej staro in je bilo že nešteto krat preiskano, predebatirano in — pozabljeno. Sedaj se ob novem načrtu domači oblastniki zopet povračajo nanj in s strahom ugotavljajo, da se položaj nič ne izboljšuje, temveč iz leta v leto slabša.

Podlago za novo presojanje je dalo lansko ljudsko štetje, ki je dokončno ugotovilo število zunaj zaposlenih delavcev iz Jugoslavije. Prvo, kar je zanimivo ob partijskih komentarjih teh števil, je, da sploh ne jemljejo v poštev delavcev, ki so se za stalno izselili, bodisi v države zahodne Evrope, bodisi v Ameriko ali Avstralijo. Število za stalno izseljenih bi tako ogromno pomnožilo sliko odtoka domače delovne sile, da si ji oblastj ne upajo pogledati v obraz.

Kar se tiče časno v tujini zapo-

slenih ljudi, bodisi sezonskih delavcev, ali takih, ki grejo na večletno delo, znaša njihovo število po podatkih lanskega popisa 672.000 duš, kar pomeni blizu 7 odstotkov vsega aktivnega prebivalstva. Več kot štiri petine teh ljudi je odšlo zdoma v zadnjih petih letih. Oblastj skušajo iskati vzroke temu krvavenju delovne sile v pomanjkanju zaposlitve v domačih podjetjih. A to ne drži popolnoma. In protigovor je lahko navesti v dveh točkah:

Prvič. Leta 1970 je bilo kar lahko dobiti zaposlitev. Ne sicer morda najbolj ugodnih. A po uradnih trditvah za zaposlitev ni bilo stiske. Kljub temu je v letu 1970 odšlo v tujino na delo 240 tisoč delavcev iz Jugoslavije.

Drugič. Velik procent v tujini zaposlenih delavcev ima vsaj delno ali popolno strokovno izobrazbo. Statistike navajajo, da je časno v tujini zaposlenih 18.000 strokovnjakov in umetnikov, 23.000 kovinarjev, 17.300 različnih mehanikov, 3.000 strojnikov, 2.000 inštalaterjev, 8.431 oblikovalcev

(Nadaljevanje na 2. str.)

GOSPODARSKA IN POLITIČNA KRIZA V JUGOSLAVIJI NARAŠČA

Pod gornjim naslovom je buenosaireska nedeljska Prensa objavila članek izpod peresa svojega dopisnika Eudossija Ravinesa, v katerem med drugim ugotavlja:

„Politični in gospodarski proces (v Jugoslaviji) se je razvijal, kakor da bi maršal Tito hotel dokazati, da... demokracija in kolektivizem gresta skupaj...“ Toda, „titoistične koncesije so Jugoslavijo pripeljale do krize, ki je vedno večja in ki prav dramatično dokazuje, da komunizem izključuje demokracijo.“

„Razvoj turizma, posledica potrebe po tujih devizah... je pomenil vpliv z Zahoda, predvsem na mladino, ki pa jo je pripeljal v politični nihilizem, v zlom marksističnih vrednot in zavračanje kolektivizma. Ponovno je Tito kritiziral, izobčeval in grozil proti buržujskemu vplivu, ki se polasča nove generacije, toda brez uspeha.“

Na narodnostnem poprišču so nastajale vedno večje razpoke vsled interesov posameznih narodov, ki sestavljajo federacijo. Ta protest je dobil značaj organiziranega upora v hrvaški republiki.

Hrvati, ki so bili nekoč podložni Madžarom, nato Habsburžanom, niso nikdar pristali na podložnost Srbom, ki so sledili prejšnjim vladarjem. Oba naroda sta si po rasi, izvoru edina. Oba govorita isti jezik, dasi ga pišeta različno... Hrvati so katoličani, medtem ko so Srbi pravoslavni...“

„Letos se dobra tretjina jugoslovanskih delavcev, med njimi največ Hrvatov, ki delajo v Zahodni Nemčiji, za božične praznike ni vrnila domov, kar pomeni, da je do njih seglo nezadovoljstvo, ki vlada doma.“

Tito je pred nekaj tedni zagrozil, da bo „z železno metlo“ pomedel z vsemi upori. Osemdesetletni komunistični

veljak je začel pometati vse hrvaško vodstvo: visoke partijske funkcionarje, visoke vladne funkcionarje, univerzo in druge kulturne organizacije. Iz partije pa izstopajo množice članstva.

Zagrebski nadškof msgr. Franjo Kuharić se je postavil na stran upornikov, ko je dal po hrvaških cerkvah oznanjati, da je „Jezus, sin nekega naroda, posvetil patriotizem.“ V hrvaškem slučaju pomenj patriotizem nasprotovanje Beogradu...“

Trenutno je bilo vrženih v ječo enajst najvišjih hrvaških funkcionarjev, med njimi general dr. Franjo Trudjman ter so obtožnice tipično stalinistične: „Zarota proti socialističnemu režimu, protijudska in protidržavna dejavnost, stik s tujimi obveščevalnimi službami in z ustaši — jugoslovanskimi fašističnimi emigranti — da bi odprli vrata vodoru imperialističnih interesov.“ Hrvaški javni tožilec je odstopil in odklonil sprejeti obtožnice, Titova vlada pa je imenovala novega sodnika, ki se klanja političnemu pritisku.

Jugoslovanska liberalizacija se razblinja po različnih poteh, v prav tak nič, v kakršnega se je pogreznila 'praska pomlad'. In tako zgodovina dokazuje, da je komunizmu nemogoče dati 'človeški obraz'...“

Mednarodni teden

Severnoameriški predsednik Nixon je 17. t. m. odletel iz ZDA na obisk v Peking. Med potjo se namerava ustaviti na Havajskih otokih in na otoku Guam. Spremlja ga njegova gospa in 13 članska delegacija, poleg nje pa še okrog 300 drugih funkcionarjev in častnikov.

V Boliviji so odkrili načrt za umor sedanega desničarskega predsednika Banzerja. Bolivija pripisuje zle namene Kubi in Čilu. Čile in Bolivija ne vzdržujeta diplomatskih stikov.

Čilski marksistični diktator Allende je začel govoriti o „čilskem gospodarskem čudežu“, dasi „nas oblegajo problemj z vseh strani“. Allende trdi, da je pod Freijevevim režimom čilsko gospodarstvo letno naraščalo „samo za en odstotek, pod mojimi vodstvom pa narašča za osem odstotkov. Ali to ni čilski gospodarski čudež?“, se sprašuje Allende, odgovarjajo pa mu čilske žene, ko demonstrirajo po santiaških ulicah, kjer primanjkuje živil.

Angleška kraljica Elizabeta II. s princem Filipom in sestro princeso Ano potujejo po državah jugovzhodne Azije. Je to prvič v zgodovini, da angleški monarh obiskuje ta del sveta.

Predsednik severnoameriške atomske komisije James Schlesinger je objavil načrt, po katerem nameravajo

Naj bo mladostna naša starost, zrela naša mladost! Naj ne bo ohola naša modrost in ne začetniška naša ponižnost.

Sv. Avguštin, In Psalmos, 112, 2.

Delavci še naprej na tuje

(Nadaaljevanje s 1. str.)

lesa itd. Po gospodarskih ugotovitvah pa bi doma, v Jugoslaviji, potrebovali v raznih podjetjih nad 130.000 strokovnjakov raznih kvalifikacij in poklicev. Vzrok torej ni več v pomanjkanju zaposlitve, kakor bi lahko ugotavljali pred leti.

Porazna je tudi starostna sestava „zdomcev“, kakor jih doma radi imenujejo. Okoli 560.000 vseh delavcev iz Jugoslavije, začasno zaposlenih v tujini (to je 83%) je mlajših od 40 let. To predstavlja ogromni delovni potencial v svoji najustvarjalnejši dobi, ki se izživlja zunaj meja domovine. Če upoštevamo, da dežele, kjer delajo, niso ničesar prispevale k njihovim izobrazbi, imamo sliko kakšna ogromna škoda je za državo tak izvoz delovne sile.

In kljub temu oblasti še ne ukrepano ničesar, da bi problemu našle konkretno rešitev. Zaenkrat še vedno vidijo večji dobiček v devizah, ki jih ti delavci prinesejo domov in s tem pripomorejo zavoženemu „socialističnemu“ gospodarstvu, kot pa bi se ozirali na škodo, ki jo prav temu gospodarstvu povzročata tako postopanje.

Dodajmo še, da naši delavci v tujini niso deležni skrbi in upoštevanja, marveč so, zlasti nekvalificirani, večkrat žrtve zapostavljanja, ko se iz njih

ZDA odvišni atomski material iz nuklearnih tovarn z raketami odstreljivati proti soncu, da bo tam zgorelo.

Brandtovih pogodb z Moskvo in Varšavo o vzhodni nemški meji zgornja zbornica (Bundesrat) bonnskega parlamenta ni odobrila. Sedaj bo o njih razpravljala spodnja zbornica (Bundestag). Ustavni strokovnjaki Brandtovo vlado ugotavljajo, da veljavnost pogodb, ki jih je Brandt podpisal leta 1970, ni odvisna od odobritve obeh kongresnih zbornic.

Novi urugvajski predsednik je Juan Maria Bordaberry. Po ponovnem štejtju so ugotovili, da je njegova stranka — Colorado — dobila 680.440 glasov, za opozicionalno — Blanco — stranko pa je oddalo glasove 667.860 volilcev. V senatu ima Colorado 14 sedežev; Blanco 12, levčarska široka fronta pet; v poslanski zbornici Colorado 41, Blanco 40 in široka fronta 18. Bordaberry bo nastopil svojo predsedniško dobo 1. marca t. l.

skuša dobiti čim večji dobiček, za drugo pa se delodajalne države ne zmenijo.

Kako na vse to gleda partija, je nazorno opisal Lojze Krakar, pesnik in humorist, v svoji pesmi „Tovariš komercialni“. Pesem je izšla v zbirki satir „Predlogi“, ki je pred kratkim izšla pri Mladinski knjigi v Ljubljani. Predstavlja vso tragiko delavca, ki se pelje v tujino, prodan, da si tam poišče boljši kruh zase, za „ljudsko oblast“ pa dobiček. Pesem se glasi:

Izmislil si je lepo obrt: trguje s Slovenci! Vsak večer po en vagon jih iz Ljubljane odpelje na tuje in tam proda. V Ljubljano na peron

pripelje jim še sindikat in žene, da vitez bil bi bolj human. Solzé oj zdaj gremo (moj Francelj, kam brez mene?)

in zbogom domovina. Čez goré

ki jih nekoč je v dalji videl pesnik, se vije megla maliganov, vlak pa je kljub temu ves poslovno resen, v njem vlada strogi red, in sicer tak,

da najprej pelje v vagonu spredaj tov. komercialni (v žepu ima denar državnih dnevnic prvega razreda in v švici, kar nakral je). Tisto, kar

za njim se pelje, je delovno ljudstvo z boljšo bodočnostjo, ki sestoji iz nemških psovk, barak in grenkih čustev,

podobnih težkim kamnom. In da bi

izvoji bil res popoln, se neposredno za ljudstvom pelje še vagon košar slovenskih žab (te odhajajo za vedno) pod geslom: tudi mater za denar!

Slovenci spet grede kot nekdanj romat, le da namesto škofa v Kelmorajni jih pelje komercialni in da krona poti ni Bog več, ampak firma Klein

in kar opravljali so še nedavno eses gonjači, to opravi zdaj tovariš komercialni ali glavni smehljaje sam, ko žene rajo v raj(h).

Tovariš komercialni! ve, kaj hoče, kaj je za socializem strokovnjak. a zanj je vlak, ki vsak dan odpropeče na tuje tam proda se žabji krak,

svetnik brez glave in zdravnik brez službe

enako dobro, vse pa za procvit prihodnosti in blagostanja družbe v prvem vagonu (beri: za nje rit).

„Jugoslovanska idila“, kakor si jo je zamislil ameriški karikaturist in je bila objavljena v „The New York Times Magazine“ dne 16. januarja

Strogo zaupno!

INFORMACIJA

o osnovnih statističnih podatkih in o gibanju članstva Zveze komunistov v Ljubljani

Sestavil: Gojko Stanič

Nadaljujemo z objavo poročila o razmerah v partijskih vrstah v Ljubljani v letu 1968. Poročilo, označeno kot „strogo zaupno“, smo prejeli v fotografskem posnetku. Namenjeno je bilo v študij le najvišjemu partijskemu forumu. Iz poročila, ki je velike dokumentarne vrednosti, si bralci lahko ustvarijo jasno sliko o propadanju partije.

3. Starostna struktura

Značilnost sedanje Zveze komunistov je, da imajo zajeto izredno malo prebivalstva, mlajšega od 20. oz. 25 let. Od okroglo 8.750 starih od 18 do 25 let, jih je bilo le 80 v ZK, tj. vsak stodeveti, in od okrog 14.850, starih od 21 do 25 let, jih je bilo v ZK le 481, oz. vsak štirintrideseti.

Ta situacija zahteva radikalne spremembe, posebej še zato, ker je od okrog 20.000 zaposlenih mladih ljudi le vsak stotji član Zveze komunistov.

Zelo se koncentrirajo članstvo ZK v skupini od 26 do 40 let, kar je glede na sedanjo družbeno vlogo ZK normalno in pravilno. V tej kategoriji je vsak enajsti občan član ZK.

Še več pa je občanov, članov ZK, v starosti od 41 do 55 let, ko je vsak šestji občan član ZK. Pri starejšemu prebivalstvu pa so razmerja približno enaka, članov ZK pa je nekaj malega manj, kot pa je delež tega prebivalstva v družbi.

Res je, da je proces družbenega dozorevanja v današnji družbi daljši in bolj zahteven. To deloma vpliva na članstvo mladine v ZK. Res pa je tudi,

da med mladino težko zasledimo samozadovoljstvo in da so mladi nagnjeni k radikalnemu menjanju neustreznih odnosov v družbi. Vse te in še druge lastnosti delajo iz mladih ljudi za ZK izredno pomembno družbeno skupino. Pri tem ne gre le za vprašanje kontinuitete, mnogo bolj gre za vprašanje svežine in novih odnosov v družbi in gre za vprašanje vodilne vloge ZK v družbi. Statistika nam sorazmerno malo pove. Toda ta razmerja nedvomno kažejo, da je ta deficitarnost Zveze komunistov od vseh disproporcij najbolj globoka.

4. Struktura glede na spol

	vsi zaposleni	%	zaposleni, ki so člani ZK	%
vsi	127.000	100	12.292	100
moški	72.000	56	8.668	70
ženske	55.000	44	3.624	30

Značilnost tega razmerja je, da je že celo vrsto let to razmerje približno enako, nihanja so izredno majhna. Kaže na veliko obremenjenost žena, ki jim otežuje večja družbenopolitična aktivnost.

5. Razprostranjenost Zveze komunistov v posameznih delovnih organizacijah Gospodarske organizacije z nizkim odstotkom članstva ZK

V Ljubljani imamo sorazmerno veliko delovnih organizacij v gospodarstvu, ki imajo pretirano nizek odstotek članstva ZK. V poprečju je vsak deveti zaposleni občan član ZK. Za mejo smo vzeli, da je vsak dvanaesti v posamezni delovni organizaciji član ZK. Našteli smo kar 74 delovnih organizacij, v katerih je ta meja prekoračena. V 41 delovnih organizacijah pride šele na 12 do 17 članov delovnega kolektiva 1 komunist. V 25 delovnih organizacijah pride šele na 18 do 25 članov delovnega kolektiva 1 član ZK. V 8 delovnih organizacijah, od katerih so nekatere tudi zelo velike, pride šele na več kot 25 zaposlenih 1 član ZK.

Posebne delovne organizacije, v katerih se pojavlja zelo veliko nekvalificirane delovne sile, kot so npr. gradbeno podjetje, nekatera tekstilna podjetja ipd., se pojavlja zelo malo članov ZK. Tudi drugi vplivi, kot so npr. vplivi zaostalega okolja, kot so vplivi velikega števila zaposlenih žena, slaba ekonomska situacija, neurejeni odnosi v kolektivu, očitno vplivajo tudi na številčnost ZK v posameznih delovnih organizacijah.

Po nizkem procentu članstva izstopajo izmed vseh naslednje delovne organizacije: Rašica, Tovarna pletenin v Gameljnah pri Ljubljani, gradbeno podjetje Tehnograd, Lesni kombinat Ljubljana, KOT, tovarna kovinskega okovja Ljubljana-Sentvid, Industrijsko montažno podjetje za Bežigradom, Cestno podjetje v Ljubljani, Tekstilna tovarna v Medvodah itd.

Gospodarske delovne organizacije, v katerih ni osnovne organizacije ZK

V lanskem letu se je uknilo veliko osnovnih organizacij v manjših podjetjih. V nekaterih se člani z ukinitvijo osnovne organizacije niso strinjali. Nekateri se branijo povezovanju na teren in mnogi so ob tem povezovanju na teren dejansko izstopili iz ZK, ker se na teren niso prevezali. Zato bo potrebno vprašanje posledic, ki so nastale z ukinitvijo teh organizacij, posebej preučiti za vsak primer posebej. Preučiti je treba delo aktivov. Po vsej verjetnosti so četrtne organizacije preveč izgubile kontakt s temi komunisti. Vsak aktiv bi moral imeti vsaj stalnega sekretarja.

Trenutno imamo kar 69 podjetij z več kot 60 zaposlenimi, v katerih nimamo osnovne organizacije ZK. Osnovne organizacije ZK nimamo v 27 podjetjih, ki imajo zaposlenih več kot 60 in manj kot 90 delavcev; v 19 podjetjih, ki imajo zaposlenih več kot 91 in manj kot 150 delavcev, in tudi v 13 podjetjih, v katerih je zaposlenih več kot 151 delavec.

V nekaterih podjetjih, ki imajo ok. 250 zaposlenih, to so: Slikopleks, Termoplast, komunalno podjetje Kanalizacija, IGO, Trnovski pristan, smo osnovno organizacijo ukiniteli. Imamo pa tudi velika podjetja, kot so npr. trgovsko podjetje Volan, gradbeno podjetje Univerzal z več kot 250 zaposlenimi, v katerih še nikoli ni bilo osnovne organizacije ZK. Zelo problematično je predvsem to, da v mnogih komunalnih podjetjih ne dela osnovna organizacija ZK. V lanskem letu so vsi člani OO ZK komunalnega podjetja Mestni vodovod izstopili iz Zveze komunistov...

(Dalje prihodnjič)

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Glasbeno-narodopisni inštitut, katerega začetki sovpadajo z ustanovitvijo Folklornega inštituta pri Glasbeni matici leta 1934, je sedaj prešel v sklop Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Ustanovitelj France Marolt je tedaj tudi nosil na svojih ramenih vsa bremena strokovnega dela in upravnih poslov. Njegova ljubezen do ljudske glasbe je kmalu pokazala sadove v dveh knjižicah iz leta 1935 in 1936, ki sta začeli serijo „Slovenske narodoslovne študije“. Med vojno ni bilo mogoče imeti stikov s terenom in je bilo delo le v urejanju zbranega gradiva. Po vojni je v manjši spremembi tudi Inštitut dobil ime Glasbeno narodopisni inštitut in prišel v sklop Akademije za glasbo.

ČRNOMELJ — Zavod za kulturno-prosvetno dejavnost Črnomelj je priredil v okviru svojih prireditev v tej sezoni glasbeno baletni večer v Prosvetnem domu. Prireditev je bila 22. januarja, nastopili so Ladko Korošec, Soňa Hočevar, Marija Bitenc-Samčeva, Marcel Ostaševski, Lidija Sotlar, Mojmir Lasan in Zdenka Luček.

LJUBLJANA — Zaradi vdora šolske strehe v Šmarju bodo ponovno pregledali vse osnovnošolske zgradbe, ki jih je v Sloveniji 1065. Od tega je bilo 465 šol zgrajenih v prejšnjem stoletju, 285 pa v leti od 1900 do 1918. Še lani so popisali vse zgradbe in ugotovili, da bi bilo treba popraviti 487 šol, 114 zgradb pa je bilo že dotrajanih. Med leti 1969-71 so zgradili 67 osemletk in popravili 28.

LJUBLJANA — Podjetje za na-predek stanovanjskega in javnega okolja „Ambient“ je sklenil, da bo ob 100-letnici rojstva arhitekta Jožeta Plečnika, velikega oblikovalca, ustanovil Plečnikovo nagrado, ki jo bodo nato podelili vsako leto na dan mojstrove smrti. Prvič bodo to nagrado podelili 23. januarja 1973.

MURSKA SOBOTA — Podjetje Pomurka je začela z novimi deli za razširitev živilsko-predelovalne industrije. Obnovili so popolnoma tovarno mleka v prahu, sedaj pa pripravljajo načrte za preureditev tovarne mesnih izdelkov. Po novih načrtih naj bi letno v tovarni zaklali in predelali 200.000 prašičev in 50.000 glav goveje živine.

LJUBLJANA — Mladinska kriminaliteta v Sloveniji zelo narašča. Po zadnjih podatkih znaša delež mladoletnikov pri vseh kaznivih dejanjih nad 25%. Število izrečenih sankcij proti mladoletnikom se je od leta 1963 do konca 1969 povečalo kar za 61%. Zadnje čase je opaziti, da mladostni kriminalci vedno bolj nastopajo v skupinah, pred desetimi leti pa so bili taki nastopi le priložnostni.

LJUBLJANA — Zima je sredi januarja bolj pritiskala, ne samo v Sloveniji, ampak po vsej Evropi. Blejsko jezero je zamrznilo in je bilo mogoče iti na otok po ledu. Ledu so bili seveda veseli predvsem drsalci. Zamrznila je

celo Drava pri Mariboru, a led je bil bolj tenak. Marsikateri so se skušali drsati, pa je prišlo do nesreče. Osemletni Milan Brumec in desetletni Milan Babolč sta se drsala 22. januarja, led se je udril in otroka sta padla v mrzlo Dravo. Nesrečo je videl 26-letni Aleksander Pirc, ki je takoj skočil v vodo, rešil Brumca, Milan Babolč pa je izgubil v valovih ter ga še niso našli.

LJUBLJANA — Kolpa je zaenkrat najčistejša slovenska reka, najbolj onesnažena pa je Mura; seveda imajo pri Muri vse zasluge Avstrijci. Soča je še bistra hči planin do Tolmina. Reka, ki teče v škocjansko jarmo, je pravi nosilec smrti zaradi odpadlih voda, ki jih ji pošiljajo tovarne v Ilirski Bistrici. Vipavo sta ajdovski tovarni spravili v tretji razred. Sava Dolinka je čista do Jesenic, od tam naprej pa do Radovljice, ko ji prinese nekoliko svežine Sava Bohinjka, je popolnoma zastarjena. Potem pa dotoki Tržiška Bistrice, Kamniška Bistrica, deloma Sora in seveda Ljubljanska ter odpadne vode kranjske in ljubljanske industrije spet opravijo svoje, pomnožijo seveda težave še zasavski rudniki in industrija, ter Savinja s svojimi pritoki. Ni dosti bolje z Dravo, ki spada v drugi razred; najbolj jo umaže mariborska industrija in neustrezne kanalizacije, pa seveda Meža in Mislinja ter deloma Dravinja. Samo za prvo fazo reševanja Save bi po študijah Organizacije Združenih narodov rabili vsaj 570 milijonov dinarjev; za preprečitev nadaljnjega slabšanja slovenskih rek pa bi potrebovali okrog 350 milijonov.

IZ STATISTIKE : Statistiki so izračunali, da doma delavec s povprečnimi dohodki kupi povprečno drago stanovanje, če daje na stran ves svoj mesečni zaslužek celih devet let. Iz podatkov, da povprečen fakir zdrži brez hrane dva meseca, so ugotovili, da si stanovanja morejo kupiti le tisti, ki imajo precej nadpovprečne dohodke ali pa so — nadpovprečni fakirji...

UMRLI SO:

LJUBLJANA:

Francka Sever; Emilija Žužek r. Pečnik (71); Franc Plemelj; Anton Mancini, fotograf; Bronislava Miklič r. Šuštar; Ivan Zavri; Marta Rupnik r. Čretnik, upok. profesorica; Franc Kolbe, v. inšp. PTT v pok. (82); Alojz Barle; Franc Nastran; Marija Jašovec; Ignac Verbič, upokojeni poštni uslužbenec; Milan Pogačar; Ivanka Smrajc; Janez Hlebš, 71; Ana Jedretič; Ivan Dornič, krojač; Alojz Podipeč; Ivanka Verbič r. Breznik, 89; Jože Udovč; Agneza Tement r. Rupnik; Danilo Sedevec; Matilda Klopčar r. Geyer; Ivan Ceren, upok. gasilec; Karolina Brce r. Župan; Urška Božiček; Peter Cerar.

RAZNI KRAJI:

Ivanka Zlebnik r. Jama, Poljane pri Šentvidu; Janez Aljaž, Jesenice; Vida Ulman r. Rozman, Izola; Ana Mehle r. Dolinšek (72) Zagorje; Julka Križ, Gor. Brige; Leopold Prašnikar, Podlipovica pri Izlakah; Frančiška Jančar, babica, Sostro; Julijana Soršak r. Simčič, Trbovlje; Josipina Mervar r. Janc, Hrib-Skrjanec; Avgust Nagode, Vrhnika; Helena Lavrenčič, Celje; Avgust

meseca marca, ko poteče veljavnost zadnjih delavskih pogodb. Prav za tedaj je vodstvo CGT, in sicer njen najvišji organ (Centralni konfederalni komite, ki ga je glavni tajnik Rucci sklical da podpre njegovo zamisel stavke) napovedal 48 urno stavku. Za ali proti so v komiteju glasovali in je bil izid glasovanja 65 za stavko, 45 proti stavki, pet delegatov pa se je vzdržalo.

Nasprotno kot v drugih primerih, to pot delavstvo soglašajo s stavko. Položaj delavnega človeka je tako obupen, da je ukinitvev paritetnih komisij razburila duhove, kljub vladni povišici plač z istim dekretom.

Nasprotovanje delavstva je za vladno hud udarec v trenutku, ko skuša izpeljati svoj politični program. Vlada pa trenutno potrebuje za izvedbo tega načrta, katerega višek so volitve leta 1973, zaslabo vsega prebivalstva.

Obramba papeške avtoritete

P. ARRUPPE OPOZARJA JEZUITE

Vrhovni superior jezuitskega reda, p. Pedro Arrupe, je v svoji poslanici 31.700 jezuitom širom sveta ukazal, naj se izogibajo kritiki sv. očeta Pavla VI.

V poslanici p. Arrupe med drugim opozarja in ugotavlja:

Nekateri jezuiti se nahajajo med tistimi, ki so odgovorni za škodo, ki jo povzročajo podobi papeštva. „Dobro bi bilo pripomniti, da neprestano in kiritika brez spoštovanja nosi s seboj kot posledico uničenje avtoritete, učinek največje škode in najhujšega razdora v delovanju Cerkve.“

Duh zvestobe osebi papeža „mora biti trdno zasidran v naši duši“. Nekateri jezuiti, ki kritizirajo papeža „prav gotovo iščejo svojo publiciteto. Kritiziranje avtoritete, bodisi v zasebnih razgovorih ali v javnosti, je lahek način za pritegnitev pozornosti nase, medtem ko je obramba avtoritet nepopularna in zahteva junaštva.“

Dodaja, da je avtoriteta odvisna „od iskrenosti in medsebojnega spoštovanja“. Lahko se zgodi, da se nekateri jezuit najde pred težavo sprejeti go-

tova navodila, toda namesto da bi jim nasprotoval, „bi moral razmišljati o zadevi vprič Boga in iskati primeren nasvet, da bi lahko ugotovil, če spoštljiv molk bolje služi stvari in se za vsako ceno izogniti nepremišljenim izjavam nasprotovanja, ki se lahko sprevržejo v povod škandala in zmedenosti za druge.“

Izkoriščanje pritiska z javnim mnenjem ali z osebnim kritiziranjem ni način, primeren za izražanje dvomov ali namigavanje nad papeževo osebo.

Ne da bi „enostavno oboževal“ papeža, pravi p. Arrupe, „jaz ga dobro poznam“ in nanj močno vpliva „s svojo odprto dušo in evangelijsko, karitativno in globoko ponižnostjo“.

Zato je „neprikladen, krivičen in nevdzržen nespoštljiv način, kako nekatere skupine, tudi katoliške, danes postopajo v svetu“ s papeževo osebo in avtoriteto.

Zato je „neprikladen, krivičen in nevdzržno nespoštljivo, kako nekatere skupine, tudi katoliške, danes v svetu postopajo“ s papeževo osebo in avtoriteto, priblija p. Arrupe jezuitom in sploh katoliškim vernikom širom sveta.

Brandt v Parizu

NEODVISNOST EVROPE OD ZDA

Na vrhunski konferenci v Parizu sta se francoski predsednik Pompidou in zahodnonemški kancler Brandt dogovorila o načinu gospodarske in finančne unije Zahodne Evrope, da bi skupni evropski trg dobil nov zalet.

Istočasno sta oba predsednika pozvala ostale članice skupnosti, ki se ji bodo prihodnje leto pridružile kot polnopravne članice še Anglija, Irsko, Danska in Norveška, naj se čimprej pridružijo naporom Francije in Zahodne Nemčije za dokončno gospodarsko in finančno povezavo Zahodne Evrope.

Pompidou in Brandt sta govorila

tudi o drugih svetovnih problemih, o odnosih med Vzhodom in Zahodom, o od sovjeto predlagani pan-evropski varnostni konferenci in o odnosih med obema Nemčijama.

Pompidou je med drugim ugotavljal, da „mora Evropa sama odločiti o svoji usodi, neodvisna od ZDA. Zahodna Evropa ne more čakati, da si druge države uredijo svoje probleme, ne da bi že prej sama storila potrebne korake za dosega gospodarske in finančne združitve.“

Brandt je objavil, da bo letošnja vrhunška konferenca SET-a v Parizu in da bodo nanjo povabili že Anglijo, Irsko, Norveško in Dansko. Glede bodočnosti Zahodne Evrope je Brandt dejal, da se po rešitvi mednarodne finančne krize „sedaj začena nova doba graditve Evrope. V prvi vrsti moramo izpeljati gospodarsko in finančno unijo, da bo naša skupnost sposobna reševati probleme, ki nastajajo in da se bo čutila njena teza na mednarodnih finančnih odrih. Potrudimo se, da se ne bo Evropa konsolidirala samo gospodarsko, temveč da bo tudi politično pripomogla k ohranjanju miru,“ je končal Brandt.

Državni udar v Ekvatorju

VOJSKA VRGLA VELAZCA IBARRO

Na sam pustni torek, 15. t. m., je kolumbijska vojska pripravila državni udar in strmoglavila predsednika V. Ibarro. Poročila vedo povedati, da bo novi predsednik najbrž komandant suhozemske vojske general Guillermo Rodríguez Lara. Pričakujejo tudi, da bo v kratkem nova vlada obraziloška zakaj je prišlo do državnega udara in kakšni so njeni načrti za bodočnost.

Velazco Ibarra je bil že petič predsednik države Kolumbije. Zadnjikrat je nastopil mesto po volitvah v juniju 1968. Zaradi težkih razmer v državi se je 22. junija 1970 s pomočjo vojske odklical za diktatorja, razpustil kongres in ukinitel ustavo. Za eno leto je zaprl univerzo in devalviral kolumbijsko valuto.

Za letošnji junij je Velazco Ibarra sklical splošne volitve. Tedaj bi mu potekla ustavna predsedniška doba. Vojska s tem procesom ni bila zadovoljna, kajti bali so se, da bi na volitvah zmagal Adaas Bucaram, kandidat Koncentracije ljudskih sil. Iz istega razloga so menda tudi razne politične formacije nagovarjale vojaštvo, naj strmoglavil predsednika.

V zadnjem času se je v Kolumbiji mnogo govorilo o državnem udaru, vendar so vojaške oblasti (kot v latinski Ameriki sploh navada) stalno zagotavljale, da od udara ne bo prišlo. Dejstvo 15. februarja je vsekakor drugačno.

Vsak teden ena

DARITEV

Simon Gregorčič

Daritev bodi ti življenje celo: Oltar najlepši je — srca oltar, Ljubezen sveta v njem — nebeški žar, Gospodu žrtva — vsako dobro delo.

O, da srce gojilo bi vsekdar Ta sveti žar, naj živo bi gorelo, Enako v kresu vedno ti plamtelo, Bogu in domu žgalo vreden dar!

Odločno odpovej se svoji sreči, Goreče išči drugim jo doseči, Živeti vrli mož ne sme za sé:

Iz bratov sreče njemu sreča klije, Veselje ljudsko njemu v oku sije In tuja solza mu meči srce!

Pred dvajsetimi leti v "Svobodni Sloveniji"

14. februarja 1952. — Št. 7

KONFERENCA EVROPSKEGA GIBANJA V LONDONU

Dr. A. Kuhar, vodja slovenske delegacije, je v svojem govoru izvajal: „...Slovinci, ki nismo več pod neposredno politično in gospodarsko oblastjo sovjetske komunistične vlade in ki tako do neke mere uživamo takojmenovano „svobodo pred Rusijo“, želimo to svobodo vsem ostalim narodom, ki še vedno ječijo v objemu te sile. Vendar spoznavamo in želimo, da bi to spoznala vsa gibanja za osvoboditev Evrope, da tkzv. „svoboda pred Rusijo“ nikakor ni edina svoboda, po kateri narodi sveta hrepenijo, za katero molijo in trpijo ter se zanjo borijo. Poleg te so še druge svoboščine, ki so prirojena pravica človekova in ki jih morajo politični, kulturni in gospodarski sistemi priznati, predno začnejo z delom za blagostanje in srečo človeka...“

Tako torej „svoboda pred Rusijo“, ki je za mnoge glavna politična skrb, ni in ne more biti cilj, ob katerem bi se želje naše generacije ustavile. Je le prva, čeprav najvažnejša stopnja, do drugih svoboščin, ki bodo končno človeka skozi povenjenj nasilja privedle v varno zavetišče svobode...“

„DARILA“ VLAGATELJEM

LJUBLJANSKE BANKE

O finančnih razmerah v Sloveniji in o nezadovoljstvu ljudi s postopanjem raznih ustanov zgovorno priča pismo, ki ga je neki Jože Štrukelj poslal na ljubljansko „Delo“ z ozirom na „darila“ Ljubljanske banke. Takole pravi:

Novembra sem pri podružnici Ljubljanske banke v Črnomlju vzel s hranilne knjižice nekaj denarja. Pri tem mi je blagajničarka poleg denarja potisnila v roko tudi dva kartončka. Ko sem enega odprl, sem presenečen in ogorčen ugotovil, da vsebuje dve varnostni sponki, eno šivanko, dve bučki ter nekaj črnega, rjavega in belega sukanca. Takšna „darila“ torej poklanja Ljubljanska banka svojim vlagateljem! Na obeh kartončkih pa je samo napis: Ljubljanska banka.

To dela ista banka, ki pri vsaki priložnosti „sodeluje“ pri radijskih in televizijskih oddajah in pri raznih igrah ter poklanja srečnim dobitnikom hranilne knjižice s precejšnjimi vlogami! Naše vloge so iz leta v leto manj vredne, banka pa nam je začela v tolažbo poklanjati šivanke, sponke in krpanec — nemara zato, da si bomo zakrpalii svoje žepe.

Če Ljubljanska banka že razpolaga z izdatnimi sredstvi za reklamo, naj namesto darovanja vlog nam vlagateljem zviša obrestno mero in tako vsaj delno zmanjša vsakoletno razvrednotenje naših vlog. S šivankami in bučkami pa naj nam v bodoče prizanesne.

Jože Štrukelj

Duhovne vaje za mladino: Za dekleta od končane osnovne šole do vključno 15. leta starosti: v nedeljo, 5. marca. — Za dekleta od 16. leta starosti: v nedeljo, 12. marca. — Za fante od končane osnovne šole do vključno 15. leta starosti: v nedeljo, 19. marca. — Za fante od 16. leta starosti: v nedeljo, 26. marca. — Začetek pri vseh ob 8.30 v škofovem zavodu v Adrogué.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

OB KONCU POLETJA POSTAJA VROČE

V zadnji številki smo poročali o sestanku delavskih predstavnikov s predsednikom vlade generalom Lanussejem in o neuspehu delavskih zahtev. To je bila izhodiščna točka za napetost, ki vedno bolj narašča med vlado in sindikati, ki so združeni v CGT. Mnogi opazovalci so sicer menili, da so sindikalni manevri le pesek v oči, da pa do resnega nasprotja ne bo prišlo. Dejstva kažejo nekoliko drugačno sliko, ki se da popolnoma jasno razložiti. Delavski vodje so v velikih primerih zgubili oblast nad delavstvom, ki vidi, da vedno slabše živi, kljub temu, da dela toliko ali več kot prej. Plače in delavni pogoji so večkrat taki, da jih ljudje le s težavo sprejmejo, ker pač ni drugega izhoda, če si hočejo ohraniti tisti bori zaslužek. Tako je prišlo do več „divjih“ stavk, to je takih, ki jih ni organiziral sindikat, ampak so jih delavec proti volji sindikata priredili na svojo roko. Kdor pozna položaj argentinskega sindikalne-

Slovenec v Argentini

Osebnosti

Poroča. V kapeli sv. Jožefa v Castelarju sta se v soboto, 12. februarja, poročila gđc. Anica Pirc in Mihael Zarnik. Poročno sv. mašo je daroval msgr. Anton Orehtar. Za pričjo sta bili nevesti gospa Marija in Alojzi Pirc, ženinu pa njegova sestra ga. Kristina in njen mož Franc Jerovšek. Mlademu paru želimo vso srečo.

Družinska sreča. V družini g. Jurija Smersu in njegove žene Alicije Beatriz de Torres se je 6. februarja rodila hčerka. Srečnim staršem naše čestitke.

SDO IN SFZ — MORON

Čeprav smo vsi na počitnicah in veliko naših deklet in fantov ni doma, ker so se razkropili na taborenja, izlete in pohode v božjo naravo, sami ali s svojimi starši, brati in sestrami, naša odseka na Pristavi kljub temu ne mirujeta.

Trening odbojke je naše redno zanimanje, ping-pong igramo kar naprej, v vročih dnevih se seveda dobimo na kintj Sloga, da se razvedrilo s plavanjem v bazenu in igranjem na prostem.

Pa še en vesel dogodek smo imeli v naših vrstah: naša bivša funkcionarja, Roza Marija Esih in Janko Klemenčič sta stopila pred oltar in si objavila večno zvestobo. Vsi, ki smo mogli, smo jima osebno čestitali, z željo, da bosta tudi naprej ostala prijatelja naših organizacij.

Ker sta naša slavljenca tudi člana Slovenskega pevskega zbora Gallus, jima je zbor pel pri poročni maši. Pod taktirko dr. Julija Savellija so akordi melodij polnili visoke obeke farne cerkve v Ituzaingú.

Še nekaj tednov in počitnice bodo pri kraju. Že kujemo načrte za nov razmah našega delovanja v letošnjem letu.

PF-ml.

Potovanje g. Vinka Zaletela

Koroški župnik g. Vinko Zaletel je po vsem slovenskem svetu znana osebnost. In ko rečemo „po vsem slovenskem svetu“, je s tem mišljen ves svet in vsi kraji, kjer Slovenci žive. Šaj je „potujoči župnik“ skoraj vse slovenske naselbine širom sveta osebno obiskal, ostali Slovenci so pa o njegovih potovanjih lahko brali že tri nadse zanimive knjige.

V navado je že prišlo pri g. Vinku Zaletelu, da ob koncu vsakega leta razpošlje prijateljem po svetu pismo, v katerem opiše najvažnejše poteze svojega delovanja v zadnjih dvanajstih mesecih. Tako je storil tudi za preteklo leto 1971. Iz pisma, ki smo ga prejeli v uredništvu, priobčujemo nekaj odstavkov in povzemanje ostalo zanimivo vsebino za naše bralce.

Poleg številnih predavanj, ki jih ima po vsej Koroški, ima g. župnik Zaletel tudi mnogo dela s svojo faro na kateri se zlasti posveča mladini. Z njo pripravlja igre, proslave, izlete itd.

V preteklem letu je tudi dokončal in izdal svojo tretjo knjigo o potovanjih, in sicer „Po Afriki in Južni Ameriki“. Ni pa zaradi svojega dela opustil potovanj, naj kar s svojimi besedami pove kako je to šlo:

„Sedaj pa bomba! Vinko Zaletel gre v Rusijo! Ali je znorel ali je po-

SLOVENCI PO SVETU

AVSTRALIJA

Se o patru Bernardu Ambrožiču V prejšnjih številkah našega lista smo večkrat pisali o zdravju patra Bernarda Ambrožiča. Zadnja poročila, ki smo jih prejeli iz Avstralije, povedo, da je okrepitev srca, ki je bila potrebna za operacijo, uspela. Pater Bernard je 8. t. m. zopet odšel v bolnišnico. Operacija pa je bila 15. februarja. Kako je izpadla, bomo poročali, čim bomo dobili kako vest.

Nastop slovenskega zbora

Za božič se je tudi cerkveni pevski zbor Slovencev iz Viktorije predstavil avstralskemu občinstvu. Zapel je dve božični pesmi na prireditvi, ki jo je organiziral Rotary Club v Fitzroyu. Odprt oter je bil postavljen na igrišču novih stanovanjskih blokov na vogalu Brunswick in Gertrude Streets. Spored „Calors of all Nations“ je vodil in komentiral s svojo televizijsko zgovornostjo znani Brian Naylor. Sodelovalo je več narodnostnih in različne verske skupnosti. Slovenski zbor je odlično zapel in s svojim nastopom v pestrih narodnih nošah željo lepo priznanje.

PISMO IZ ZDA

Huntington 1. 2. 1972

Čas hitro beži. Božični in novoletni prazniki so za nami. Lepo smo jih praznovali. Prvič, v 12 letih, od kar sem v Z. D. A. ni bilo za praznike snega, gotovo pa je, da sneg naredi praznike bolj privlačne. Tudi polnočnica je bila dobro obiskana, čeravno je bilo zelo mrzlo. Na koro su lepo prepevali slovenske božične pesmi.

Na Silvestrovo smo imeli prireditev v dvorani cerkve sv. Križa v Bridgeportu. Udeležba je bila kar dobra, saj je čisti dobiček znašal 350 dolarjev za cerkveno blagajno. Točno ob polnoči se je začelo rajanje, voščili smo drug drugemu vse najbolje, vse kar si vsak

same želi, slabo pa itak pride samo od sebe. Ob dveh smo se razšli dobre volje vsak na svoj dom.

Svobodna Slovenija redno prihaja; z veseljem jo čitam. Na žalost je dosti ljudi brezbržnih za slovenske liste in revije. Vedno ohranjam zvezo z Argentino. Po 12 letih se je tudi tam mnogo spremenilo, še bolj pa tu v Z. D. A. Štrajki, demonstracije, rekli bi, so na dnevnem redu, tudi sežigajo vojne pozivnice in ubijajo policiste. Kaj takega se v naših mladih letih ni dogajalo. V tistih letih smo globoko spoštovali duhovnike, učitelje in seveda tudi orožnike. Pošten človek se jih ne boji, ravnopisno. Po mojem mnenju novo generacijo ne čaka nič dobrega. Bog daj, da ne bi prišlo do tega.

Za danes končam, pa drugič še kaj. Lepo pozdravljam hčerke in njih družine, prijatelje, čitatelje Svobodne Slovenije in vse v uredništvu.

S spoštovanjem

Frank Zele

Za dobro voljo

Milo za drago

Zivnozdravnik je zbolel, poklicali so mu zdravnika. Bolnik mu je rekel: „Jaz svojih pacientov nič ne sprašujem, sam moram ugotoviti, kje in kaj jih boli. Tako vi napravite z mano, če ste zatorej doktor.“

Zdravnik je molčal in bolnika pregledal. Napisal mu je recept potem pa še pripis:

„Če to ne bo pomagalo v sedmih dneh, je najbolje, da ga ustrelite.“

Vzgojno

Bratec se pogovarjata:

„Ali ti je mama kaj obljubila, če boš pometel sobo?“

„Nič. Obljubila pa mi je, če je ne bom.“

Za ženske pravice

Ponosno ženska je brala članek o potrebi, da ženske postanejo enakopravne možem. Nejevoljna je odrinila članek in rekla:

„Od nekdanj sem se čutilo vzvišeno nad tečno možko golaznijo. Zdaj pa naenkrat hočejo, da z drugimi ženskami vred postanem možkim enaka. Figo, če hočejo!“

Starost

Za svojo sedemdesetletnico jih je povabil na proslavo in jim natočil kozarec.

„Piite prijatelji, to vino je staro štirideset let.“

Pili so. Eden je rekel:

„Ha, 40 let praviš! Jój, kako bi ti za tvoj praznik čestital, če bi se tebi leta tako malo poznala.“

OD DOMA

Slovenske specialitete

Katera slovenska specialiteta bi utegnla najbolj navdušiti tuje turiste?

1. S slovenskimi specialitetami ne bo nič! Naši gostinci pišejo jedilnike v nemščini in francoščini, za obaro z ajdovim žganci pa v teh jezikih ni pravega izraza.

2. V planinah bi jih gotovo navdušili koruzni žganci z mlekom. Saj jim ni treba povedati, da je uvoženo.

3. Slovenskih specialitet ne poznam toliko, pač pa poznam jugoslovanske tschewaptschitsche!

raznih predelih Jugoslavije. V glavnih vlogah (Don Kihota in Sanča) bosta nastopala Robert Ryan in Buddy Hackett. Za Ducineo še ni določena igralka. Režiral pa bo film mladi Robert Butler.

NJEGOŠ V FILMU

Življenje in delo Petra Petroviča Njegaša, velikega črnogorskega pesnika, vladike in škofa, ki je živel v prvi polovici prejšnjega stoletja in umrl v starosti 38 let, bo prenešeno na filmsko platno. Film bo izdelala črnogorska tvrdka „Titograd“ v koprodukciji s sovjetskimi študiji „Dovženko“ iz Kijeve.

Filmu bo haje naslov „Živeti iz maševanja“. Scenarij je napisal Nikolaj Lalič, snemanje pa bo vodil sovjetski režiser Julij Tljenko.

Pokrajinsko snemanje bo v krajih, kjer je Njegaš živel, zlasti v Njeguši in Derakovici, delno pa tudi na Kavkazu. Notranje scene pa bodo snemane v filmskih študiji v Kievu.

Glavno vlogo Petra Petroviča bo igral Vlado Popović, znan odrski in televizijski igralec. Poleg njega bodo nastopali še Joko Radonjić in pa Ukrajinec Ivan Nikolajčuk. Stroški snemanja so preračunani v višini 13 milijonov novih dinarjev.

Laszlo Feleki:

Zgodovina države Figuera

Lazlo Feleki je madžarski pisatelj in humorist. Znan je zlasti po svojih izbruisenih aforizmi. Pričujoča črtica je lep primer njegovega humorja.

Skupina oficirjev generalnega štaba kopenske vojske latinsko-ameriške države Figuera je strmoglavila diktatorja Rinalda. Rinaldo je pobežnil iz države, upravo pa je prevzela vojna hunta, sestavljena iz petih ljudi. Časopisi so poročali, da je bilo navdušenje prebivalstva nepopisno. Čez teden dni je prišlo med mornarji do upora. Kontraadmiral Pedros je bombardiral prestolnico s križarke Kolumbo, sestavil mornariško oblast in prevzel vse državne posle svoje roke. Časopisi so poročali, da je bilo navdušenje prebivalstva nepopisno. Štirinajst dni kasneje so podalci v nenadnem napadu zavzeli predsedniško palačo, izgnali kontraadmirala Pedrosa in sestavili koalicijsko vlado. Navdušenje prebivalstva je bilo nepopisno.

Čez tri tedne je državni udar izvedel Meteorološki inštitut. V predsedniško palačo so vdrli oboženo predstavniki meteorološke prognoze in vrgli koalicijsko vlado padalsko-letalskih sil. Meteorologi so sestavili svojo vlado in objavili svojo izjavo:

— V življenju države pričakujemo mirno in vedro vreme!

Navdušenje prebivalstva je bilo nepopisno.

Tri tedne je vlada meteorologov upravljala državne zadeve, kajti nato je državni udar izvedel predavateljsko-profesorski kolegij višje veterinarske šole. Sestavili so začasno vlado.

Navdušenje prebivalstva je bilo nepopisno.

Nova vlada se je obdržala le nekaj dni, nato pa so njeno oblast vrgli študentje pravne fakultete. V noči od toraka na sredo so z nenavadno motivacijo dokazali, da je veterinarska vlada nezakonita.

Navdušenje prebivalstva je bilo nepopisno.

Naslednji teden se ni zgodilo popolnoma nič.

Navdušenje prebivalstva je bilo nepopisno.

OBVESTILA

TOREK, 29. februarja:

V Slovenski hiši ob 19,30 seja delegatov SDO-SFZ.

NEDELJA, 5. marca:

V Slovenski hiši pričetna šolska sv. maša. Po maši igra.

NEDELJA, 12. marca:

Tradicionalna tombola v Slomškovev domu.

DENARNE NALOŽBE

POSOJILA

KREDITNA ZADRUGA SLOGA z. z o. z.

Bartolomé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

Uradne ure ob torkih, četrkih in sobotah od 15. do 20. ure. Kinta je odprta vsak dan od 9. do 21. ure, razen ob petkih.

Eden Kolumbovih mornarjev je bil — Makedonec

Bolgarski listi poročajo o odkritju zadnjega časa, ki dokazuje, da je bil eden Kolumbovih mornarjev Makedonec. Ta naj bi se pisal Dragan Biljanov. V starih kronikah španske inkvizicije je zabeležena, da je neki Dragan iz Linchnidus (to je staro ime za mesto Ohrid v Macedoniji) bil od svete inkvizicije v Salamanki obsojen zaradi krivoverstva na smrt. Bil je namreč pristaš bogomilske herezije ter je sodeloval pri širjenju tega razkola med Albingenci v Franciji. Verjetno je kot tak propagator bogomilstva prišel tudi v Španijo in bil tam obsojen. Izvršitve obsodbe ga je rešil Krištof Kolumb, ki ga je vzela med svojo posadko, ko je s tremi brodovi odplul l. 1492 na Zahod. „Dragan je bil poveljni topničarjev na brodu „Pinta“. Kolumb ga je klical tudi z imenom „Bilyanin“, kar bi bilo bolgarsko verjetno Biljanov. Ker je španska navada, da se kličejo po krstnem imenu, je Kolumb, ki ga je imenoval po družinskem, verjetno dober poznal njegovega porekla. Zapiski poročajo o njem, da je bil velik, blond mož, bistro inteligent, in nenavadne telesne moči. Bil je med 49 mornarji,

ki so bili v Kolumbovi novoustavljene postojanki La Navidad na indijanskem ozemlju. Ko so Indijanci uničili to posadko, so ostali med živimi samo kake trije-štiri mornarji, med njimi Dragan. Kronika tega dogodka ga imenuje „Aran“, in opisuje kot izredno fizično močnega in pogumnega mornarja. Kaj se je potem zgodilo z njim, se ne da z gotovostjo dognati. Španski vojni zgodovinar Ruiz, ki je prvi izmed Evropejcev obiskal Inke, piše o dogodku, ki mu ga je pravil Hernando de Soto, Pizzardov odposlanec za pogajanje z voditeljem Inkov Atahualpa v Peruju. V spremstvu tega inkaiskega poglavarja je naletel na „belega človeka, izredne fizične sile, visokega, blond, ki je užival velik ugled med Inki in o katerem je zvedel, da je bil nekoč poveljnik topničarjev na Kolumbovi ladjah „Pinta“.

Po vseh teh podatkih, sklepajo bolgarski listi (Makedonska tribuna, 2. 12. 71), da je Kolumbov mornar, ohridski Bolgar, preživel pokol kolumbove posadke La Navidad in našel pot k Indijancem v Peru, kjer se je asimiliral in bil deležen velikega ugleda.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (B)

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 1.086.173

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1972: za Argentino \$ 5.500.— Pri pošiljanju po pošti \$ 5.700.— ZDA in Kanada 13 USA dolarjev; za Evropo pa 16 USA dolarjev za pošiljanje z avionske pošte. — Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol. Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires. T. E. 33-7218

DRUŠTVENI OGLASNIK

Seja izvršnega odbora in referentov Zedinjene Slovenije ob 24. februarja ob 20 v prostorih ZS.

Pisarna in knjižnica ZS je zopet odprta vsak dan, razen ob sobotah, od 15.30 do 20.

Slovenska radijska oddaja je vsako soboto ob 17.34 na radio Antártida.

Nad 1000 rojakov

se vsako leto

zbere na lepem vrtu Slomškovega doma pri tradicionalni tomboli. Letos bo prireditev v nedeljo, 12. marca. Nabavite si tablice v predprodaji!

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

Zahtevajte določitev ure na telefon 49-5855

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed

specialist za ortopedijo in travmatologijo

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17 do 20

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires

Pta. baja, of. 2

T. E. 35-8827

Po filmskem svetu

Ker so se že večkrat številni bralci obrnili na člano uredni tva z željo, da bi tudi v našem listu imeli filmski kotiček, smo sklenili, da bomo od časa do časa objavili najzanimivejše novice iz filmskega sveta. Z rubriko pričnemo v tej številki in upamo, da bo bralcem, ki se za svet „sedme umetnosti“ zanimajo, všeč.

OSKAR IN JUGOSLOVANSKI FILMI

Čeprav so filmske nagrade raznih festivalov precej zgubile na ugledu, se vendar režiserji, igralci in proizvajalci radi potegujejo za nje. Eden najbolj znanih odlikovanj je „Oskar“, ki ga letno podeli filmska akademija iz Hollywooda.

Za letošnje leto pa je jugoslovanska ocenjevalna komisija sklenila, da Jugoslavija ne bo poslala nobenega filma, ki bi jo zastopal pri podeljevanju Oskarja. Sklep so utemeljili z ugotovitvijo, da noben izmed predstavljenih filmov ni bil dovolj kvaliteten.

To je izzvalo ogročen protest zlasti makedonskih filmskih grogov, ki so se čutili zapostavljeni. Trdijo namreč, da je njihov film „Črno seme“, ki ga je režiral Ciril Cenevski, in je bil predložen ocenjevalni komisiji, dovolj kvali-

teten, da častno zastopa Jugoslavijo. Tudi filmsko podjetje Vardar, ki je „Črno seme“ snemalo, je uradno protestiralo pri jugoslovanskem filmskem svetu.

PONOVRNO TARAS BULBA

Pred leti so ta film po znanem Golovem romanu filmali Amerikanci in sta v glavnih vlogah nastopala Yul Bryner in Tony Curtis. Sedaj pa so se tudi Rusi odločili, da namesto tega velikana ruske literature. Film bodo izdelali moskovski filmski laboratoriji, režiral pa ga bo znani Sergei Bondarčuk, ki se je svetovno proslavil s filmom „Vojna in mir“.

„DON QUIJOTE“ V JUGOSLAVIJI

Jugoslavija da rada na razpolago svoje kraje in sploh razne ugodnosti za snemanje filmov. Amerikanci pa to pripravljeno radi izkoristijo. Tako so bili že številni ameriški filmi, pa tudi produkcije drugih držav, snemani po raznih republikah Jugoslavije. Sedaj pa je prišla tudi vrsta na sloviti Cervantesov roman „Don Quijote“. Bo to koprodukcija, ki jo bodo snemali v študijih Košutnjak v Beogradu in po